

การพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

สันต์ อินชรัญ

วิทยานิพนธ์นี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มีนาคม 2549

THE DEVELOPMENT OF THE PRACTICAL GUIDELINES OF RESEARCH DEVELOPING
THE EDUCATIONAL QUALITY OF THE FOUNDATION EDUCATION SCHOOLS
UNDER PHRANAKHON SI AYUTTHAYA EDUCATIONAL
SERVICE AREA, ZONE 1 AND 2

SUNT INCHURAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

March 2006

ISBN 974-429-409-4

Copyright by Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University All Right Reserved

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

โดย   นายสันต์ อินทร์อยู่

สาขา   การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการควบคุม   ดร.กীরติ ศรีวิเชียร   ประธานกรรมการ
   ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมาน วีระกำแหง   กรรมการ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ดร.กীরติ ศรีวิเชียร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมาน วีระกำแหง)

..... กรรมการบริหารหลักสูตร

(ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.แสน สมนิก)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง)

มีนาคม พ.ศ. 2549

สันต์ อินชรัญ. (2549). การพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. คณะกรรมการควบคุม :

ดร.กীরดี ศรีวิเชียร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมาน วีระกำแหง.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการแนวทางปฏิบัติ 2) พัฒนาแนวทางปฏิบัติ 3) ศึกษาความเหมาะสม และ 4) ศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 กระบวนการวิจัยมี 4 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ย และ ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชั้นกำหนดความต้องการ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติ ชั้นนิเทศติดตาม ชั้นสรุปผล และชั้นเผยแพร่ 2) แนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นตรงกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการในแต่ละชั้นประกอบด้วย ก) ชั้นกำหนดความต้องการ ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของปัญหาความต้องการ ข) ชั้นวางแผน ได้แก่ การกำหนดแผนงานเป้าหมายความรับผิดชอบ การจัดบรรยากาศที่สนับสนุนการวิจัย กำหนดกรอบแนวคิดและรูปแบบการวิจัยและการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการทำวิจัย ค) ชั้นปฏิบัติ ได้แก่ การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูภายใต้หลักจรรยาบรรณจริยธรรมและสิทธิของบุคคล ง) ชั้นนิเทศติดตาม ได้แก่ การแต่งตั้งคณะทำงานและใช้การนิเทศภายในเพื่อนิเทศกำกับดูแลติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนปรับปรุงแก้ไข จ) ชั้นสรุป ได้แก่ การศึกษาความเป็นไปได้ การประเมินผลระหว่างและสิ้นสุดการวิจัย การสรุปประสิทธิผลในการวิจัย ฉ) ชั้นเผยแพร่ ได้แก่ การจัดทำเอกสารรายงาน การเผยแพร่ผลงานวิจัย และการยกย่องเชิดชูเกียรติให้ขวัญกำลังใจ 3) แนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับบริบทด้านสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ทรัพยากร และความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 และ 4) แนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

Sunt Inchuran. (2006). **The Development of the Practical Guidelines of Research for Developing the Educational Quality of the Foundation Education Schools under Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area, Zone 1 and 2.** Master Thesis, M.Ed.(Educational Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Graduate School, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Dr. Kirati Sriwichian, Assistant Professor Samarn Weerakamhaeng.

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the needs of the Practical guidelines, 2) to develop the practical guidelines, 3) to study the appropriateness of the practical guidelines, and 4) to examine the feasibility of the Practical guidelines of the research for developing educational quality of schools under Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area, Zone 1 and 2. The research procedures comprised of 4 steps. The sample groups were selected from school administrators, academic teachers, academic experts and experts. Percentages, median, means and t-test were used for the data analysis.

The research revealed that 1) the relevant people required the practical guidelines of research for developing educational quality in steps of setting the needs, planning, implementing, monitoring, evaluating and propagating, 2) the practical guidelines of research for developing educational quality developed were consistent with the needs of relevant people and academic standards in each step as follows : a) setting the needs comprised of studying, analyzing and ranking the importance of the need problems, b) planning comprised of planning the goal of responsibility, making the atmosphere to support the research, setting ideas and forms of researches, preparing and supporting basic knowledge for teacher, c) implementing comprised of doing research into the duties of teachers around the principle of morality and human rights, d) monitoring comprised of naming the team work and internal audit for suggestions, support and improvement, e) summarizing comprised of studying the possibilities and evaluating them, f) propagating comprised of reporting the result of the research and praising the teacher for doing the research, 3) the practical guidelines developed were suitable for the context of environment, culture, resources and potential of staff of basic educational schools under Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area, Zone 1 and 2, 4) the improved practical guidelines for developing educational quality were practical.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากท่าน ดร.กิริติ ศรีวิเชียร ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์สมาน วีระกำแหง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในการดำเนินการจัดทำมาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และ ขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้เชี่ยวชาญ ท่านผู้บริหารการศึกษา ท่านผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 คณะครูโรงเรียนวัดกระแจะ(จันทโพธิ์โรจนวิทยา) ตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เพื่อนพี่น้องทุก ๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ที่สร้างโอกาสกับลูกได้มีวันนี้ ขอกราบขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอบคุณ นางผ่องพรรณ อินชรัญ ภรรยาของข้าพเจ้าและบุตรชายทั้งสอง คือ นายญาณพล อินชรัญ และ นายญาณวัฒน์ อินชรัญ ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ชี้นำแนวทางชีวิตและการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

สันต์ อินชรัญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	11
ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	12
ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	14
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
	ขั้นตอนที่ 1 ขั้นศึกษาความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	51
	ขั้นตอนที่ 2 ขั้นพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา....	54
	ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	56
	ขั้นตอนที่ 4 ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
	ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความต้องการแนวทาง ปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	63
	ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	66
	ขั้นตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทาง ปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	76
	ขั้นตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทาง ปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	85
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	97
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	97
	สรุปผลการวิจัย.....	99
	อภิปรายผล.....	100
	ข้อเสนอแนะ.....	106
	บรรณานุกรม.....	107

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการ บริหารงานวิชาการ หนังสือเชิญร่วมประชุมสัมมนาเพื่อการวิจัย และแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา.....	116
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย และแบบสอบถามเพื่อ การวิจัยสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	122
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	131
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้บริหารการศึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของ แนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้บริหารการศึกษา.....	141
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ การวิจัยและแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.....	151
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	160

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	64
2 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของคะแนนความต้องการแนวทาง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ.....	65
3 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	67
4 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2	68
5 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	77
6 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์เกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทาง ปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	79
7 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามขั้นความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	86
8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ของ การพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และค่า t ในการทดสอบเพื่ออ้างอิงค่าสถิติ ($\mu > 3.50$).....	88
9 สรุปค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ ของการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 6 ขั้นตอน และ ค่า t ในการทดสอบเพื่ออ้างอิง ค่าสถิติ ($\mu > 3.50$).....	94

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	8
2 แสดงขั้นตอนกระบวนการวิจัยโดยทั่วไป.....	18
3 แสดงองค์ประกอบการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการวิจัย.....	19
4 แสดงการใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้.....	20
5 แสดงการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	22
6 แสดงการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	25
7 แสดงการสรุปและสังเคราะห์แนวทางการปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	38
8 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการทำวิจัย.....	50
9 ตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	55
10 ตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้บริหารการศึกษา.....	58